

PERSONALITĂȚI LEGIONARE ȘI PRIETENI AI LEGIUNII

Rostul principal al acestui capitol este de a da un răspuns multiplu și variat la acuza execrabilă, dar difuzată pe tot cuprinsul țării, că Mișcarea Legionară ar fi fost o adunătură de oameni de nimic și chiar de criminali.

În consecință, acest capitol este redactat cu străduința de a da cititorului o idee destul de concretă asupra tipului de român și de om din care se compunea, în timpul lui Corneliu Codreanu, Mișcarea Legionară și asupra categoriilor de personalități din afara Mișcării, care au înțeles și au susținut lupta și jertfele legionarilor pentru Neam și Țară.

Pe plan practic, trebuia luată o decizie în privința numărului de persoane care trebuiau să fie evocate și a ordinii prezentării lor.

Un **număr** de circa o sută, deși departe de a fi exhaustiv, este desigur suficient și - la limită - compatibil cu volumul cărții.

Ordinea prezentării putea fi stabilită după diverse criterii între care alegerea părea dificilă. Am optat pentru soluția neutră și cea mai simplă: **ordinea alfabetică**.

Fie încă menționat că **lungimea textelor nu definește importanța persoanelor** respective, deoarece, de cele mai multe ori, ea depinde de materialul infomativ avut și de scopul pe care cartea trebuie să-l păstreze cu privire la cititor.

Haig ACTERIAN

(5 MARTIE 1904 – 7 AUGUST 1943)

Actor și regizor. A publicat: **Gordon Craig și ideea de teatru**, 1936, ed. Vremea; **Pretexte pentru o dramaturgie românească**, 1936, ed. Vremea; **După un veac de teatru românesc**, 1937; **Organizarea teatrului**, 1938; **Shakespeare** (monografie), 1938. A lăsat o bogată corespondență cu Gordon Craig. A publicat două volume de versuri sub pseudonimul Mihail.

Studii de teatralogie la Roma și Genova, unde intră în contact cu ideile inovatoare ale unor Craig și Reinhardt, Marinetti și Tairov. Pe Craig îl cunoaște în 1934 la Congresul „Volta“.

Director al Teatrului Național (toamna 1940 – ianuarie 1941). Arestat după Rebeliune. Condamnat la 12 ani. Uzează de ordinul lui Ion Antonescu prin care sentința poate fi comutată în plecare pe linia întâia a frontului antisovietic. Dat dispărut pe front.

Ion ANTONESCU

2.6.1866 - 1.6. 1946

Unii cititori, chiar și legionari, poate vor tresări dând peste acest nume aici, ba chiar și în capul listei (consecință a ordinii alfabetice). Autorul cărții îi roagă insistent **să citească în întregime cartea înainte de a-și exprima opinia asupra acestui punct.**

În primul război mondial (1916-1918), maiorul Antonescu, ofițer de stat major cu reputația de competență excepțională, a fost șeful de stat major al armatei mareșalului Prezan, care era o jumătate din armata română (cealaltă jumătate fiind sub comanda mareșalului Averescu).

În anii 1936-1937, generalul Antonescu se bucura de un mare prestigiu pe plan militar, cât și politic, dar nu era agreat de camarila regelui Carol al II-lea.

Căpitanul a avut în repetate rânduri întrevederi cu el, în special în legătură cu politica regelui și cu consecințele posibile ale acestei politici pentru țară. **Căpitanul și Antonescu aveau în comun simțul onoarei și dragostea pentru țară.**

La Predeal, l-am însoțit de câteva ori la casa generalului și făceam de gardă cu un legionar localnic, ca să ne asigurăm că agenții siguranței nu ne urmăreau. Cei de la sediu, vedeam în Antonescu viitorul ministru de război în guvernul legionar pe care începeam să-l visăm.

La infamul proces de înaltă trădare intentat Căpitanului, generalul Antonescu a depus o mărturie demnă și categorică în apărare și spre deosebire de ceilalți martori a dat mâna acuzatului Corneliu Codreanu, sfidând acel tribunal.

În Septembrie 1940, Carol a fost constrâns să plece punând conducerea țării în mâinile generalului Antonescu, abia ieșit din domiciliul obligatoriu unde-l surghiunise.

Antonescu a asociat la guvern Mișcarea Legionară pe care o cunoscuse numai din timpul întemeietorului.

Atunci când, în Septembrie 1940, a declarat înființarea Statului Național Legionar, nu cunoștea antecedentele lui Horia Sima din perioada de după arestarea lui Codreanu (Aprilie 1938). În aceste circumstanțe, l-a asociat pe Horia Sima cu Mișcarea, la acea guvernare și nu a ezitat să îmbrace el însuși cămașa verde.

La 8 Noiembrie 1940 a avut loc la Iași solemnitățile înmânării **spadei lui Mihai Viteazul** Regelui Mihai. A fost ales Iașul pentru această solemnități, fiindcă aici a luat ființă Legiunea, care purta numele Arhanghelului.

Generalul Antonescu a rostit atunci următoarea cuvântare:

8 noiembrie 1940
Regele Mihai și
Regina Mamă
la marea manifestație
legionară de la Iași

La aceeași manifestație
Generalul Antonescu
împună cu profesorul
Ion Zelea Codreanu

„A vrut Domnul, Sire, ca ziua Majestății Tale să fie ziua de proslăvire a biruinței legionare - Arhanghelul Mihail.

Este în acest semn, care ne vine de dincolo, o împletire de destine. Să ne legăm credința în Majestatea Ta de însăși credința legionară, pentru ca biruința Legiunii, în Iașul încercării neamului, să facem un legământ că vom sluji cu vrednicie pe Arhanghelul nostru și pe Regele Mihai.“

După înmânarea **spadei lui Mihai Viteazul**, generalul Antonescu, în numele Țării și al Armatei, hotărăște:

„Voința Țării este ca această spadă să n-o încingeți decât în ziua de Sf. Mihail, iar restul anului să stea la Muzeul Armatei. Să nu fie a voastră pe de-a-ntregul și să nu o încingeți în orice zi, decât atunci când Arhanghelul Mihail vă va învrednici să redați Neamului toată bucuria dreptății și toată întruparea nouă pe care o merită Neamul.“

Puțin după aceea, Cătălin Zelea Codreanu, fratele Căpitanului a trebuit să apeleze la generalul Antonescu pentru a-l elibera pe tatăl Căpitanului, care era arestat de către oamenii lui Horia Sima. Antonescu l-a trimis imediat pe colonelul Rioșanu cu autoritatea de stat și respectivii nemernici au fost forțați să-l elibereze. Tot Cătălin Zelea Codreanu relatează și alt gest al generalului, la care fusese primit în audiență. Acesta l-a invitat să vadă camera lui, situată lângă biroul lui de lucru:

„Mareșalul Antonescu a ținut neapărat să-mi arate cât de mult l-a apreciat și l-a iubit pe Corneliu. M-a dus în dormitorul lui, un fel de cameră cu un pat de campanie, o măsuță și un scaun. Încolo, nici un fel de mobilă. La cap, deasupra, era o icoană și o candelă care ardea, iar dedesubt era fotografia lui Antonescu cu fratele meu, Corneliu.“

Foarte curând după aceea, Antonescu era confruntat cu acte iresponsabile ale unora dintre „septembriștii“ adunați de Sima, care deschisese larg intrarea fără control în Mișcarea Legionară, ca să-și mărească numărul aderenților. Punctul culminant a fost atins prin rebeliunea din Ianuarie 1941 (descrisă la pag. 448).

În această situație, Antonescu, garant al ordinii și legalității în țară, a dat ordin armatei să curme dezordinile și a lăsat în seama justiției rolul ei cu privire la cazurile individuale de încălcare a legii. Justiția - de fapt aceeași blestemată justiție ca și în regimurile precedente - a procedat însă cum îi era obiceiul, dezlănțuind astfel o nouă prigoană, cu condamnări grele, împotriva legionarilor, fără distincție între vinovați și nevinovați.

În orice caz, Antonescu nu mai avea nici timp nici gând să se ocupe de cazuri individuale, fiind total dedicat războiului de dezrobire a Basarabiei și Bucovinei și de urmărire până la capăt a dușmanului.

Mareșalul Alexandru AVERESCU (9 Martie 1859 - 3 Octombrie 1938)

Averescu a avut sub comanda sa, în războiul din 1916-1918 o jumătate din armata română, cealaltă jumătate fiind comandată de Mareșalul Prezan, al cărui șef de stat major era maiorul Ion Antonescu.

După război, Averescu a constituit Partidul Poporului, care a avut o mare popularitate, ca o consecință a prestigiului său. Numit prim ministru, a realizat o largă împrăștiere a țăranilor și a foștilor combatanți demobilizați: era el însuși fiu de țăran din Ismail și legat sufletește de foștii lui ostași.

Cu caracterul lui drept și integru, el nu s-a putut acomoda cu comportamentul diferiților membri marcantți ai partidului său, care în ambianța de corupție și „fripturism“ a politicienilor de atunci - erau

mai preocupați de interese personale decât de binele țării. El a fost și mai afectat de unele trădări, ca aceea a lui Octavian Goga, care s-a despărțit de el și a format un alt partid, împreună cu A. C. Cuza.

A rezultat o adevărată prăbușire a Partidului Poporului și pe plan electoral, din care nu a mai putut ieși niciodată.

La o ședință a Comitetului partidului său (Partidul Poporului) Mareșalul Averescu a făcut următoarele declarații:

„Din primul moment am spus că noul regim nu va putea dăinui, el fiind lipsit de viabilitate. În românește creațiunea lipsită de viabilitate se numește stârpitură, iar în franțuzește aceeași creație se cheamă avorton.

În orice caz s-a dat acea soluție și am văzut la cârma țării un guvern în desăvârșită opoziție cu ideile pe care le aveam.

Am văzut la cârmă un guvern brutal, care credea că situațiunea se poate rezolva prin acte - după mine - nesocotite. N-a trecut mult și a urmat reacțiunea, reacțiune care s-a manifestat prin asasinarea primului ministru.

Am auzit spunându-se că primul ministru asasinat nu a fost decât o victimă, deoarece ceea ce s-a făcut nu ar fi fost conform cu părerile lui. Din câte știm primul ministru este răspunzător de actele membrilor guvernului, căci nu de actele unui comisar sau ale unui sergent răspunde șeful guvernului și pentru restabilirea adevărului trebuie să arătăm că chestiunea a fost hotărâtă înainte de venirea la cârmă a regimului de azi.

Fapt cert este că lucrurile care au urmat imediat după instalarea guvernului au fost hotărâte înainte de venirea lui la cârmă. Eu cred că nu în acest mod se putea rezolva situația.

În 1920 situațiunea în țară era mult mai gravă.

Guvernul care ne-a precedat a împănă capitala cu patrule.

D. Papacostea: Au fost împușcați muncitorii în Piața Teatrului.

D. Mareșal Averescu: A doua zi după ce am venit la cârmă am retras patrulele. Am găsit 73 greve, le-am potolit pe toate, dar n-am scos o singură companie, nu s-a tras un singur cartuș. Și pe atunci era mult mai ușoară represiunea, pentru că în epoca imediată de după război, viața avea în general o valoare mai mică decât mai târziu.

Totuși am reușit să readucem liniștea și odinea cea mai perfectă în țară... Cum poate influența un partid în opoziție asupra opiniei publice și asupra desfășurării evenimentelor? Prin activitatea parlamentară, prin presă și prin întruniri publice. Toate acestea ne sunt astăzi tăiate.

Activitatea partidului este rezultanta contactului organizațiilor cu masele. Ori aceasta nu este cu puțință, astfel că pentru moment, singura activitate care ne rămâne este aceea din sânul partidului.

În presă avem cenzura. S-au întâmplat recent câteva fapte care vor lămuri chipul în care se face controlul criticelor noastre. Printr-o coincidență, am scris la 28 Decembrie, la T. Severin un articol asupra dizolvării Gărzii de Fier. Nu apărăm Garda, căci nu am avut niciodată vreo legătură cu ea. Protestam însă împotriva precedentului creat cu dizolvarea ei, arătând cât de primejdios era acel precedent. Articolul n-a putut apare din cauza cenzurii. A doua zi după înapoierea mea de la T. Severin, am avut ocazia să văd pe primul ministru. Mi-a cerut articolul și după aceea a terminat prin a admite tipărirea lui. Cenzura trecuse în urmă de la autoritățile militare la cele civile.

Ce s-a întâmplat după acestea? Ziarul în care s-a publicat acel articol epuizându-se, s-au primit cereri numeroase pentru ca retipărirea lui să fie autorizată. Iată așadar, pe ce minți este dat controlul activității noastre prin presă. Se poate lupta în asemenea împrejurări?

Rămân întrunirile publice. În prezent nu ne putem aduna încă decât în ședințe de comitet, deoarece autortiațiile nu admit alte manifestațiuni.“

Dumitru BANEA

Născut în 1911 în satul Vurpăr de lângă Sibiu, într-o familie ortodoxă. Singur fratele mai mare, Ion, este unit (greco-catolic), printr-o întâmplare. Dumitru („Mitu“) are 18 ani când iese din Sibiu ducându-se la Iași, la fratele Ion, student la drept și medicină. Întâlnire neprevăzută cu Corneliu Zelea Codreanu pe care o descrie (în 1994): În fața noastră se oprește un om înalt, îmbrăcat în costum național, cu ochii albaștri ca seninul cerului. Un conducător, și eu... (etc.). Interesant, nu m-am pierdut. Căpitanul îmi întinde mâna și-mi spune: „Un nou legionar?“ „Da, Căpitane“, răspund eu iute și așa a rămas toată viața.

A participat, cu propria-i personalitate la mai toate evenimentele, de la campania din Tutova (cu Totu și cu Toču), „Echipa morții“ (Ori învingem ori murim), și tot ce a urmat. Natura l-a înzestrat cu un excepțional dar oratoric, și acum, în 1994, își dezvăluie talentul de scriitor, în cartea de amintiri legionare, recent publicată. („Acuzat, martor și apărător în procesul vieții mele“, 1994).

Ion BANEA

S-a născut în anul 1905, la Vurpăr (Sibiu). A urmat școala primară în sat, în limba maghiară, apoi Liceul Gheorghe Lazăr din Sibiu.

Studiile universitare le-a făcut la Iași, unde l-a atras personalitatea lui Corneliu Codreanu. S-a implicat activ în Mișcare, devenind „legionarul de serviciu“ la Căminul de la Râpa Galbenă. Ordonat, senin, dotat cu o mare putere de muncă, s-a ocupat intens de pregătirea studenților legionari, de publicațiile Mișcării (ziarul **Legionarii**, care apărea pe o singură pagină, prin 1929-1930, era scris aproape integral de Banea), de administrarea Căminului.

Atunci când Corneliu Codreanu a părăsit capitala Moldovei, și s-a stabilit la București, spre a participa la viața parlamentară, Banea, care se bucura în cel mai înalt grad de încrederea și prețuirea Căpitanului, i-a preluat cea mai mare parte a atribuțiilor, în conducerea legionarilor ieșeni, până la 1934, când și-a susținut doctoratul în medicină generală și chirurgie. Iată un fragment din Introducerea tezei:

Am pornit să învăț carte din sărăcia neagră a satelor, luptând clipă de clipă, cu greutățile vieții. Am educat în spiritul de ordine, de disciplină și de iubire de Patrie, pe camarazii mei, a căror conducere am avut-o mai mulți ani în Iași, răspândind aceeași sămânță și în diferitele societăți studențești, care m-au ridicat în fruntea lor. Cu credință în Dumnezeu, a cărui putere nebănuită am simțit-o de atâtea ori coborând ca un har înălțător peste sufletele noastre în clipele de zbucium și deznădejde, și cu încredere în lupta noastră, am mers înainte. Dar frământările acestea m-au făcut să nu uit niciodată îndatoririle de student și rostul pe care îl am în Universitate. Împovărat și cu grija familiei, am studiat, și am făcut acest lucru cu dragoste.

În 1934 se mută la Cluj, pentru a organiza Mișcarea în această zonă dominată de simpatizanții lui Maniu. Un an mai târziu este numit șef al organizației legionare din Ardealul de Nord. Ion Banea reușește, cu talent, spirit constructiv, hărnicie, dragoste de oameni și neam, să atragă în Mișcare numeroși aderenți ardeleni. O consecință a activității sale este faptul că, în alegerile din 1937, Mișcarea a câștigat detașat la Arad, unde a obținut circa 40 000 de voturi.

Ion Banea este autorul unei cărți despre Corneliu Codreanu, **Căpitanul**, a unei broșuri scrisă anume pentru țărani - *Ce este și ce vrea Mișcarea Legionară - Cărticică pentru săteni*, al unui studiu despre portul popular și numeroase articole din presa vremii.

Pentru prețuirea de care se bucura din partea Căpitanului, este concludentă discuția despre „Succesiune“ (pag. ...)

În marea prigoană din 1938 este arestat și Ion Banea. În noaptea de 21 spre 22 septembrie este împușcat, cel din urmă, la Râmnicu Sărat. Ultimele sale cuvinte au fost: *Doamne, nu le socoti lor acest păcat.*

Ion BARBU (Dan BARBILIAN) (1895-1961)

Profesor universitar la Universitatea din București, facultatea de matematică. Cel mai complex poet român din sec.XX: „Versul căruia

$$\int \frac{dx}{(x-e)\sqrt{x+2e}}$$

$$x+2e = y^2$$

$$dx = 2y dy$$

$$\int \frac{2y dy}{y^2 - 3e}$$

$$2 \frac{\sqrt{2e} - \sqrt{x+2e}}{\sqrt{3e} + \sqrt{x+2e}} = u$$

$$\left(\frac{e^u + 1}{e^u - 1} \right)^2$$

București

D. BARBILIAN
Conferențiar universitar

Sir. Carol Davila 8

Carte de vizită a matematicianului Dan Barbilian

ne închinăm se dovedește a fi o dificilă libertate: lumea purificată până a nu mai oglindi decât figura spiritului nostru.“ Limbajul și gândirea lui - ca și la Blaga și la Brâncuși - caută esența mistică a lucrurilor: „Dar plodul?/ De foarte sus/ Din polul plus/ De unde glodul Pământurilor n-a ajuns.“

În legătură cu aderarea lui la Mișcarea Legionară scria precis: „Ca matematician, socot că știința este aliata ordinei legionare“ (Axa, 466, 1940). Dăm în încheiere portretul pe care poetul Ion Barbu l-a făcut, cu geniul său inegalabil, lui Corneliu Zelea Codreanu:

Un chip al Căpitanului

„Să ne apropiem în rânduri puține de această margine înaltă și neajunsă a ființei românești (până azi așa de neștiută): Căpitanul.

Cercetătorii drumurilor adevărului recunosc cu mirare că, veacuri întregi, învățații folosesc fără să-și dea seama noțiuni ori mijloace fundamentale ale științei lor, până în ziua când o minte stăpânitoare desprinde acel element din împletirea lui cu o mie altele, pentru a-l lumina de toate prestigiile pătrunderii clare. Știința trăiește un moment de biruință, urmat de o lungă epocă de fecunditate.

Teologal, ivirea Căpitanului printre noi înseamnă, fără îndoială, cunoașterea mijlocită a ființei îngerești, fulgerata manifestare a Arhanghelului. Nu se cuvine scrisului mirean, întârziat în păcat, plin de regret în a sui până la izvoarele Increatului să adâncească asemenea taină. Preoții legiunii o vor face.

Secular însă, darul de preot al vieții Căpitanului înseamnă o dezvăluire în plină zi a firii noastre românești. Prin El ne ridicăm la o mai limpede și mai adâncă știință despre noi.

Din limburile în care dorm sufletele și mugurii, ființa noastră e dusă și răsădită sub cerul marilor creșteri. Deslușim în chipul și în moartea Căpitanului: alăturate, mărite și transfigurate, datele prime ale unui *concretum* românesc.

Aceste date le găsim de față în fiecare din faptele istoriei noastre dinainte de fanarioți. **Minciuna masonică a anului 48 a încercat zadarnic să ne-o acopere.** E de ajuns o cufundare de o zi sau două, într-una din vechile noastre provincii, o îngenunchiere pe lespezile mănăstirilor și bărațiilor din Curtea de Argeș ori Câmpulung ale căror temelii merg până în golul de umbră al descălecării, pentru a primi o știre obscură despre adevărata noastră făptură. Vestirea ei strălucită, o găsim în Căpitan: *puterea de vis*. Nădejde a marilor creații, această bogăție de natură, care e a Căpitanului, dar și a muntenilor noștri din Șuici, Câmpulung, Țara Bârsei, Sibii iar, prin ei, a întregului neam, trece astăzi în planul conștiinței. Începe actualizarea unui fond eroic, uitat.

Un ev „gingaș și uriaș“ străvede dincolo de mesajul Căpitanului, acest justițiar neîndurat al formelor perverse ale vieții, dar aplecat cu duioșie peste tiparele ei mărunte ori nevinovate; câini credincioși, lăcuste firave. Acest ev se rezumă în două vorbe: tabăra și biserica. Scripturi simple și hrănitoare, întreținând de lucrările Duhului în umbra mănăstirilor; tabere de muncă și marginile apelor, în vântul și înțelesul marii apariții, în acest sfârșit de Noiembrie. Iată-l, prins în zeghea lui de piatră; pe fundul munților noștri daci, dezlegător de întrebări ale Istoriei, altfel tulburător decât în celălalt Noiembrie, când ochiul ni se întorcea plâns de sânge, când glasul ni se gătuia de lanțuri nevăzute.“

P.S. Episcop BARTOLOMEU al Râmnicului.

A slujit împreună cu Mitropolitul Nicolae Bălan la prohodul eroilor Moța și Marin, în București, la 13 Februarie 1937.

Generalul Virgil BĂDULESCU

Martor în procesul din Aprilie 1938, când a declarat:
Am fost comandantul liceului militar „Mănăstirea Dealul“. Mi-a